

OSLOMET

ARBEIDSFORSKNINGSINSTITUTTET AFI

7 råd fra ungdommer i Lillestrøm

Medforskning som metode for ungdomsmedvirkning og kunnskapsproduksjon

Sara Berge Lorenzen, Hilde Rønnaug Kitterød, Malthe Helgren Kjeller, Victoria Bakstad Borrebæk, Scott Jåfs Evensen, Hans-Nikolai Hammeren, Rim Koubaa, Nanna Nielsen, Leszek Samborski, Dunja Saman & Pernille Vollebæk

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

ARBEIDSFORSKNINGSINSTITUTTETS RAPPORTSERIE

THE WORK RESEARCH INSTITUTE'S REPORT SERIES

AFI-rapport nummer: 2024:06

7 råd fra ungdommer i Lillestrøm: Medforskning som metode for ungdomsmedvirkning og kunnskapsproduksjon

Forfattere: Sara Berge Lorenzen, Hilde Rønnaug Kitterød, Malthe Helgren Kjeller, Victoria Bakstad Borrebæk, Scott Jåfs Evensen, Hans-Nikolai Hammeren, Rim Koubaa, Nanna Nielsen, Leszek Samborski, Dunja Saman & Pernille Vollebæk

Prosjekt: Ung Forskning i Lillestrøm

Prosjektleder: Sara Berge Lorenzen

Oppdragsgiver: Lillestrøm kommune

Publiseringsdato: 08.03.2024

Antall sider: 29

Forsidefoto/illustrasjon: Unsplash

Emneord: Medvirkning, medforskning, ungdom, folkeforskning, oppvekst, Lillestrøm kommune

Resymé: Hvordan er det å være ungdom i Lillestrøm kommune og hva er viktig for ungdom? I denne rapporten presenterer vi resultater fra forskningsprosjektet «Ung forskning i Lillestrøm». I prosjektet har forskere ved Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) ved OsloMet-storbyuniversitet, i samarbeid med Lillestrøm kommune, testet ut en pilot der ungdom involveres som medforskere for å styrke kommunens kunnskapsgrunnlag knyttet til ungdom. Forskningsprosjektet har hatt to mål: 1) Utforske spørsmålet «Hvordan er det å være ungdom i Lillestrøm kommune sammen med ungdom, og 2) bidra til kunnskapsutvikling og nyskaping på feltet ungdomsmedvirkning, som også kan komme andre kommuner til gode.

ISBN 978-82-7609-478-7

ISSN 2703-836X

© Arbeidsforskningsinstituttet AFI, OsloMet – storbyuniversitetet, 2024

© Work Research Institute (AFI), OsloMet – Oslo Metropolitan University, 2024

© Forfatter(e)/Author(s)

Arbeidsforskningsinstituttet AFI
OsloMet – storbyuniversitetet
Pb. 4 St. Olavs plass
0130 OSLO

Work Research Institute (AFI)
OsloMet – Oslo Metropolitan University
P.O.Box 4 St. Olavs plass
N-0130 OSLO

Telefon: +47 93 29 80 30

E-post: postmottak-afi@oslomet.no

Nettadresse: oslomet.no/om/afi

Publikasjonen kan lastes ned gratis fra [arkivet](#)

Publications are available for free download from the [archive](#)

Forord

Ung forskning i Lillestrøm er et forskningsprosjekt utført av Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) ved OsloMet – Storbyuniversitet i samarbeid med Lillestrøm kommune. Samarbeidsprosjektet er en del av Lillestrøm kommunes folkehelseprosjekt «Ungdom som innovatører i det helsefremmende arbeidet i kommunen» (2022-2024). Målet for forskningsprosjektet har vært å styrke Lillestrøm kommunes kunnskapsgrunnlag knyttet til ungdom i kommunen gjennom å involvere lokale ungdommer i kunnskapsproduksjonen. Det bredere formålet med prosjektet er å bidra til kunnskapsutvikling og nyskaping på feltet ungdomsmedvirkning, som også kan komme andre kommuner til gode.

Rapporten er skrevet av Sara Berge Lorenzen, Hilde Rønnaug Kitterød, Malthe Helgren Kjeller, Victoria Bakstad Borrebæk, Scott Jåfs Evensen, Hans-Nikolai Hammeren, Rim Koubaa, Nanna Nielsen, Leszek Samborski, Dunja Saman & Pernille Vollebæk. Takk også til Rokas som var med som medforsker i begynnelsen av prosjektet, og vår tidligere kollega Frederick A. Reiersen som var aktivt deltagende i prosjektet fram til skriveprosessen.

Det er mange i Lillestrøm kommune som har bidratt inn i dette prosjektet. Styringsgruppa og prosjektgruppa i folkehelseprosjektet «Ungdom som innovatører i det helsefremmende arbeidet i kommunen» har deltatt i presentasjoner og kommet med nyttige innspill både til oss forskere, og til medforskerne underveis i prosjektet. Benjamin Larsson og Miriam Isha Rashid var viktige støttespillere under opplæringen i medforskningsmetoder i starten av prosjektet. Nina Lande sin tilstedeværelse i workshoper og oppfølging underveis har vært en stor støtte for både oss og medforskerne. Vi vil også rette en spesiell takk til Sidsel Quist Bjerke Hommersand, Ingrid Flåøyen, Ida Kristin Woldmo og Rachel Myhrberg for et godt og inspirerende samarbeid.

Takk også til våre gode kollegaer Aina Landsverk Hagen og Arne Lindseth Bygdås som har kvalitetssikret denne rapporten. De har fungert som en ressursgruppe gjennom prosjektet og bidratt med konstruktiv og inspirerende veiledning underveis.

Og en stor takk til alle ansatte i kommunen og ungdommer som har deltatt i intervjuer og gruppeintervjuer med medforskerne, og ungdomsklubber som har latt medfoskerne få komme på besøk som deltagende observatører.

Sara Berge Lorenzen, Hilde Rønnaug Kitterød og Malthe Helgren Kjeller

Oslo, 01. mars 2024

Innhold

Forord	1
Sammendrag	3
1 Om prosjektet Ung Forskning i Lillestrøm	4
2 Involvering av ungdom som medforskere.....	5
2.1 Medforskning i praksis – hva har vi gjort i prosjektet?	6
3 Råd fra medforskerne	8
3.1 Hør på oss!	11
3.2 Snakk med oss!	14
3.3 Det hjelper ikke med tilbud om vi ikke kommer oss dit!	14
3.4 Rusundervisningen må oppdateres!.....	16
3.5 Vi trenger trygge voksne!.....	17
3.6 Skolen er elevens andre hjem – gjør det til et godt et!	18
3.7 Vi trenger flere og bedre steder å være!	19
4 Konkluderende refleksjoner og anbefalinger fra forskerne	21
4.1 Viktigheten av god rekruttering.....	21
4.2 Råd og refleksjoner om å inkludere ungdom som medforskere	22
4.3 Hvordan ta imot medvirkning?.....	26
Referanser	28

Sammendrag

Hvordan er det å være ungdom i Lillestrøm kommune og hva er viktig for ungdom? I denne rapporten presenterer vi resultater fra forskningsprosjektet «Ung forskning i Lillestrøm». I prosjektet har forskere ved Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) ved OsloMet-storbyuniversitet, i samarbeid med Lillestrøm kommune, testet ut en pilot der ungdom involveres som medforskere for å styrke kommunens kunnskapsgrunnlag knyttet til ungdom. Forskningsprosjektet er en del av Lillestrøm kommunes folkehelseprosjekt «Ungdom som innovatører i det helsefremmende arbeidet i kommunen» (2022-2024). Forskningsprosjektet har hatt to mål: 1) Utforske spørsmålet «Hvordan er det å være ungdom i Lillestrøm kommune sammen med ungdom, og 2) bidra til kunnskapsutvikling og nyskaping på feltet ungdomsmedvirkning, som også kan komme andre kommuner til gode.

Lillestrøm kommune har rekruttert åtte ungdommer fra nærområdene Fetsund, Sørumsand og Strømmen som har vært ansatt som medforskere fra mars 2023 – mars 2024. Disse nærområdene har blitt strategisk valgt av Lillestrøm kommune fordi de er prioriterte vekstområder der det bor flere ungdommer. Alle tre områdene har en ungdomsskole og en møteplass for ungdom. Ungdommene som ble rekruttert har fått opplæring i forskningsmetoder, og gjennomført egne studier blant ungdom i sine nærmiljøer. De har også gjort feltarbeid på møteplasser for ungdom, gjennomført intervjuer med kommunalt ansatte, utarbeidet og distribuert en spørreundersøkelse og gjennomført fokusgruppeintervju med ungdom. Underveis i datainnsamlingen har forskerne arrangert workshops der medforskerne har diskutert foreløpig funn og fått veiledning fra forskerne.

Medforskerne har samlet inn et rikt datamateriale som de analyserte i samarbeid med forskerne i prosjektet. Funnene har blitt bearbeidet til syv råd til hvordan Lillestrøm kommune kan jobbe bedre med ungdom, som vi vil presentere og diskutere i rapporten: (1) Snakk med oss, (2) hør på oss, (3) rusundervisningen må oppdateres, (4) det hjelper ikke med tilbud om vi ikke kommer oss dit, (5) vi trenger trygge voksne, (6) skolen er elevers andre hjem – gjør det til et godt et, (7) vi trenger flere og bedre steder å være.

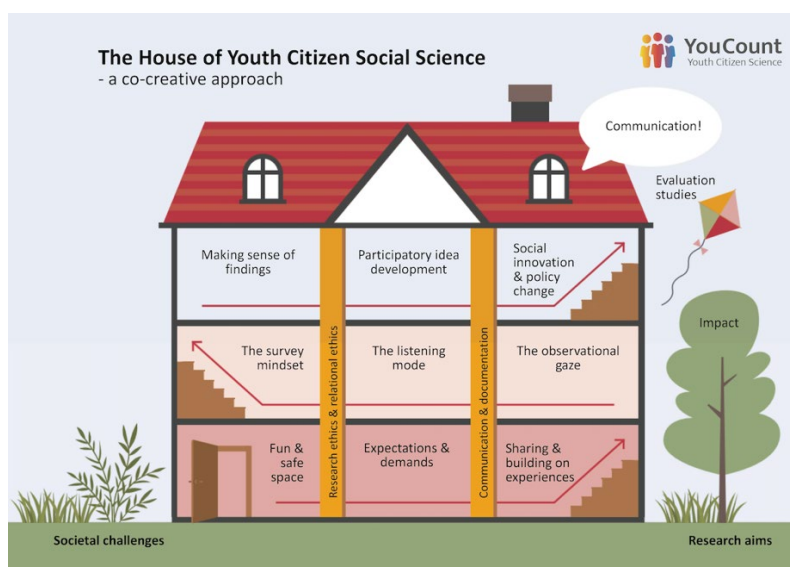
1 Om prosjektet Ung Forskning i Lillestrøm

Bakgrunnen for prosjektet er at Lillestrøm kommune ønsket et kunnskapsgrunnlag knyttet til ungdom som kan brukes inn i kommunens folkehelsearbeid. I tillegg ønsket de å styrke arbeidet med ungdomsmedvirkning i kommunen. Forskere ved Arbeidsforskningsinstituttet har over mange år forsket på ungdomsmedvirkning (Tolstad & Hagen 2017; Lorenzen et.al 2020; Hagen & Andersen 2021; Hagen et.al 2023a; Hagen et.al 2023b) og har de siste årene utviklet og testet ut ulike metoder for hvordan ungdom kan inkluderes i forskning (Hagen et.al 2023b; Borgström et. al 2024). Her har vi sett at ungdom ofte har mer kunnskap om den lokale konteksten, de har bedre tilgang til andre ungdommer, og de bringer inn et verdifullt perspektiv i kunnskapsproduksjonen. Samtidig ser vi at det ligger et stort potensial i å inkludere medforskningsmetoder i ungdomsmedvirkning, for å komme nærmere det vi har kalt *tykk medvirkning* (Rosten et.al 2021). Sammen med Lillestrøm kommune ville vi derfor bruke metoder og erfaringer fra å involvere ungdom i forskningsprosesser, til å utvikle og teste en pilot for hvordan kommuner og andre aktører kan anvende medforskningsmetoder til å involvere lokale ungdommer i kunnskapsproduksjon. Målet er at denne eksperimentelle formen for kunnskapsutvikling skal bidra til nyskaping på feltet ungdomsmedvirkning som kan komme Lillestrøm kommune, og andre aktører som jobber med ungdom til gode, og ikke minst ungdommene selv.

Prosjektet har derfor hatt to mål. På den ene siden ønsket vi å utforske spørsmålet «Hvordan er det å være ungdom i Lillestrøm kommune, og hva er viktig for ungdom?» sammen med lokale ungdommer. På den andre siden ville vi videreutvikle og teste ut medforskningsmetodikk sammen med Lillestrøm kommune og de unge medforskerne. Denne rapporten vil dermed både presentere resultatene fra medforskerne sin forskning, i tillegg til å være en metodisk verktøykasse for andre som ønsker å teste ut eller videreutvikle piloten.

2 Involvering av ungdom som medforskere

Piltoen er utviklet og lagt opp etter rammeverket «House of Youth Citizen Social Science» som er utviklet i prosjektet «YouCount: Samskaping og folkeforskning med ungdom» (2021-2024) (Borgström et.al 2024). Dette er en modell designet for å tenke, planlegge og gjennomføre et forskningsprosjekt der ungdom involveres som medforskere. Vi vil her kalle det for medforskningshuset.

Figur 1: House of Youth Citizen Social Science (Borgström et.al 2024)

Den første etasjen av medforskningshuset er grunnmuren og representerer fundamentet som bør være på plass for å sørge for en god og inkluderende forskningsprosess. Det første rommet i grunnmuren handler om å sette av tid og bruke ulike metoder og verktøy til å bli kjent og ha det gøy sammen. På den måten sørger man for at rommet oppleves trygt slik at alle vil dele ideene og innspillene de sitter inne med. En annen sentral del av å bygge grunnmuren er å ha en forventningsavklaring slik at de unge medforskerne vet hva som forventes av dem, i tillegg til at de kan reflektere over og fortelle hva de vil trenge av støtte underveis i prosessen. Gjennom piloten har vi sett at det kan være nødvendig å ha flere runder med forventningsavklaringer underveis i prosjektet for å kunne sørge for at ungdommene alltid får den støtten og veiledningen de trenger. Det siste rommet i grunnmuren er erfaringsrommet. Dette er en påminnelse om å la medforskerne få dele sine egne erfaringer og tanker rundt tematikken de skal forske på, da de ofte sitter med mye

kunnskap fra før. Særlig hvis medforskerne skal forske i eget nærmiljø, som de har gjort i dette prosjektet.

Husets andreetasje er dedikert til datainnsamling. I prosjekter der ungdom involveres som medforskere, skal de ikke bare dele egne erfaringer og refleksjoner, men bruke ulike forskningsmetoder til å samle inn data om andre. Før de går i gang med datainnsamlingen, er det viktig at medforskerne får tilstrekkelig med opplæring i forskningsmetodikk. Dette vil bidra til at de blir tryggere i medforskerrollen, samt at de får en forståelse av hva slags type informasjon de kan innhente ved å bruke de ulike metodene. Noe som igjen kan gjøre det mer håndgripelig å utarbeide forskningsdesign for datainnsamlingen de skal gjennomføre. I medforskningshuset er etikk og dokumentasjon bærebjelkene i huset. Dette er for å understreke at dette er inkorporert i alle aktiviteter gjennom prosessen, og ikke separate temaer.

I den øverste etasjen av huset finner man det som skjer etter at datainnsamlingen er ferdig. Analysere og skape mening av datamaterialet som er samlet inn, og å utvikle ideer basert på funn. Det siste rommet i den øverste etasjen handler om å skape endring i medforskerne og andre ungdommers liv basert på det som kommer fram i forskningen. At funnene og ideene til medforskerne blir tatt imot og bearbeidet av relevante aktører i kommunen, og at medforskerne får tilbakemelding på hva som har skjedd videre med forskningen deres.

2.1 Medforskning i praksis – hva har vi gjort i prosjektet?

2.1.1 Første runde med datainnsamling¹

I mars 2023 ble det gjennomført opplæring i forskningsmetoder som gikk over tre workshoper. I likhet med prosjektet ble opplæringen organisert etter de tre etasjene i medforskningshuset. Vi brukte ulike leker og metoder til å bygge grunnmuren, før medforskerne ble introdusert for og trent på forskningsmetoder som deltagende observasjon, intervju og spørreundersøkelse. På slutten av opplæringen ble medforskerne fordelt i grupper basert på sted, som sammen utarbeidet forskningsdesign og en framdriftsplan for datainnsamlingen de skulle gjennomføre. Her diskuterte de hva de visste fra før, lagde forskningsspørsmål og ble enig om hvilke metoder de skulle bruke for å undersøke spørsmålene. For å utarbeide forskningsdesign, brukte vi verktøyet «søkemotoren» som

---

¹ Verktøy og metoder vi har brukt i workshoper med medforskerne er beskrevet i *Ung medvirkning: Kreativitet og konflikt i planlegging* (Hagen et.al 2021) & *Handbook of Youth Citizen Social Science. Working with Young People and the Local Community for Social Change* (Borgström et.al 2024)

har et sett av hjelpespørsmål designet for å trigge dialog og planlegge et forskningsdesign sammen med ungdom (Rosten et. al 2021).

I første omgang gjennomførte de tre stedsgruppene hovedsakelig individuelle intervjuer med ungdommer og observasjoner på skoler og/eller på fritidsklubber og kjøpesentre. Observasjonene på fritidsklubbene ble kombinert med uformelle intervjuer med ungdommer, frivillige og ansatte. Fremgangsmåten og omfanget av datainnsamlingen varierte noe fra sted til sted. Siden medforskerne i denne fasen forsket på sine egne miljøer, kjenner de godt til relevante «field sites». Medforskerne fra Strømmen observerte for eksempel Jentekvelder og Guttekvelder som blir arrangert på deres fritidsklubb. Fremgangsmåten var likevel relativt lik på tvers av de tre stedsgruppene: ungdommene i de tre tettstedene var hovedinformantgruppen og alle utforsket liknende temaer. Underveis i den første runden med datainnsamling møttes forskerne og medforskerne til en oppfølgingsworkshop der medforskerne oppsummerte det de hadde gjort, diskuterte foreløpig funn og nye spørsmål, samt forberedte seg til å gjennomføre gruppeintervjuer med ungdom fra nærområdene sine.

2.1.2 Første runde med analyse – et nytt fokus

Omtrent halvveis i prosjektperioden, da medforskerne hadde gjennomført to datainnsamlingsaksjoner, ble det holdt to analyseworkshoper. Her jobbet medforskere og forskere sammen med datamateriale medforskerne hadde samlet inn fra sine respektive tettsteder. Første runde med analyse tok utgangspunkt i de kategoriene intervjuguiden til gruppeintervjuet var organisert etter: «området», «idrett og fritid», «ungdomsmiljø», «skolen og kommunen» og «rus og kriminalitet». Datamaterialet ble analysert både innad og på tvers av stedsgruppene. For å gjøre analysearbeidet mer håndgripelig, jobbet gruppene aktivt med post-it lapper de plasserte på en stor plakat etter de forskjellige temaene. Etter flere runder med «rydding og sortering», satt medforskerne igjen med tre tematikker de så var viktig for ungdom: (1) Jobb for ungdom, (2) ungdomsmedvirkning og (3) rus og psykisk helse. Disse funnene ble presentert for representanter fra kommunen mot slutten av den andre analyseworkshopen. Medforskerne lagde deretter plakater som oppsummerte funnene, og hadde en plakatutstilling, der de presenterte og diskuterte funnene med kommunerepresentantene. Funnene dannet også grunnlaget for de temaene vi fulgte opp videre i neste runde med datainnsamling.

2.1.3 Andre runde med datainnsamling

I siste halvdel av prosjektperioden jobbet medforskerne i grupper på tvers av tettsteder. Hver tok for seg ett av temaene som skulle utforskes videre. I denne fasen beveget medforskerne seg utover sine egne kjente miljøer. I samarbeid med medforskerne forsøkte vi å gjennomføre en liten

kunnskapskartlegging og identifisere eventuelle kunnskapshull i forbindelse med de ulike temaene. Deretter gikk vi i gang med videre datainnsamling. Dette er en tidkrevende øvelse, og det var ikke satt av tilstrekkelig med tid i prosjektet til å gjøre en grundig kunnskapsoppsummering. Likevel ble kartleggingen til en viss grad veiledende for planleggingen av videre datainnsamling, siden medforskerne ble gjort oppmerksom på den større konteksten i kommunen.

Det ble i felleskap utviklet et digitalt spørreskjema med spørsmål om de tre temaene som skulle utforskes videre: «jobb for ungdom», «ungdomsmedvirkning» og «rus og psykisk helse». Spørreskjemaet ble sirkulert blant ungdom fra alle de tre tettstedene. Spørreundersøkelsen kartla blant annet hvilke kommunale tilbud, tjenester og medvirkningsarenaer ungdommene kjente til og/eller benyttet seg av. I tillegg til hvilke steder de pleier å oppholde seg, erfaringer med ulike rusmidler og erfaringer med jobbsøking og eventuelle ønsker om jobb. Undersøkelsen fikk til slutt 199 respondenter fordelt på de tre tettstedene, men Fetsund-ungdom var noe underrepresentert. I tillegg til spørreundersøkelsen, gjennomførte medforskerne intervjuer med relevante aktører i kommunen innenfor sitt tema.

De unge medforskerne sto fritt til å gjøre flere datainnsamlingsaktiviteter om sitt tema, dersom de skulle ønske det. Grappa som utforsket temaet ungdomsmedvirkning, brukte nettverket de allerede hadde i ungdomsrådet, og gjennomførte et gruppeintervju med medlemmene av Lillestrøms ungdomsråd. En av de unge medforskerne sitter selv som vara i ungdomsrådet, og kunne igjen bruke egne erfaringer, ta på seg «forskerblikket» og bruke dette inn i forskningsprosjektet.

3 Råd fra medforskerne

I denne delen av rapporten vil vi presentere de syv rådene fra medforskerne til Lillestrøm kommune. Disse rådene baserer seg på intervjuene medforskerne har gjennomført med ungdom i sine nærområder, intervju med representanter i ungdomsrådet og deltagende observasjon på fritidsklubber, skoler og kjøpesenter. I tillegg til intervjuer med kommunalt ansatte, samt en spørreundersøkelse som ble besvart av 199 ungdommer i kommunen. Rådene er også basert på medforskernes egen erfaring med å være ungdom i Lillestrøm. Det er medforskerne selv som har skrevet store deler av teksten i denne delen av rapporten, og forskerne kommer med sine innspill og refleksjoner underveis.

7 råd fra 8 unge medforskere i Lillestrøm

Anbefalinger fra forskningsprosjektet «Ung forskning i Lillestrøm»

1 Hør på oss!

Ta elevrådet på alvor – styrk elevrådsarbeidet

- Lag tydelig struktur og regelverk for elevrådene og elevrådsvalg.
- Legg til rette for bedre kommunikasjon mellom elevrådet og resten av elevene – mer åpenhet.
- Elevrådskurs for alle elevrådsrepresentanter

Ungdomsrådet må bli mer tilgjengelig og lavterskel

- Alle ungdommer burde vite om ungdomsrådet, og få mulighet til å sende inn innspill

2 Snakk med oss!

Gi oss informasjon

- Kommunen har mange gode tilbud, men gi oss informasjon på relevante plattformer og heng opp plakater der vi er.
- Ungdom bruker TikTok – start opp TikTok-brukere som styres av kommunen.

Bruk skolen

- Bruk skoletiden til å informere om relevante tilbud
- Bruk Teams: Be skolen legge ut informasjon om tilbud.

3 Det hjelper ikke med tilbud hvis vi ikke kommer oss dit

Ytre områder blir ikke prioritert nok

- Ytre områder i Fetsund og Sørumsand, for eksempel Gansdalen og Blaker, har busstopp som ikke er registrert i ruter. Bussjåførene vet ikke alltid hvor de skal.

Ungdom er avhengig av kollektivt for å komme seg rundt

- Foreldre har ikke alltid tid til å kjøre oss
- Siste buss fra Sørumsand til Blaker går 20:37 – ingen vil hjem halv ni!
- Husk at ungdommen også bor utenfor sentrum.

4 Rusundervisningen må oppdateres

Vi er i en utforskende fase

- Vis forståelse, ikke døm oss.

Lær oss grensene

- Hvor går grensene i forbindelse med rus?
- Hvordan sikrer vi samtykke?

Lag spennende

undervisningsopplegg

- Ikke gjør det kun teknisk og naturfaglig, lær oss å håndtere ulike situasjoner.
- Lær ungdom å feste trygt.
- La ungdommene engasjere seg og snakke sammen om tematikken

«Hvordan er det å være ungdom i Lillestrøm kommune, og hva er viktig for ungdom?»

5 Vi trenger trygge voksne

Ungdom elsker OUT!

- Vi trenger ikke flere autoritære figurer, men rollemodeller.
- OUT er kule trygge voksne som «snakker vårt språk» og som ungdom kan relatere til.
- De er ikke der for å «ta oss» eller dømme oss, derfor stoler vi på dem.

De trygge voksne må være der vi er

- Mer OUT i hele kommunen.
- Unify fungerer bra, men det burde spres til hele kommunen.

6 Skolen er elevers 2. hjem - gjør det til et godt et!

Det er for stor avstand mellom elever og lærere

- Lærerne må vise at de bryr seg og ta interesse i livene våre.
- Lærerne må gi bedre tilbakemeldinger, også positive.

Lær oss grensesetting

- Vi vil ha åpne diskusjoner: Hvor går grensa mellom tull og alvor? Hva kan tulle med?
- Vi trenger undervisning om rasisme, trakassering og grensesetting.

Skolen skal være et trygt sted

- Lærerne må vite hvordan de skal håndtere vanskelige situasjoner.
- Ledelsen må ta kritikk av lærerne mer seriøst.

7 Vi trenger flere og bedre steder å være

Fetsund

Få tilbake klubben!

- Ungdom vil ikke måtte dra til Lillestrøm for å møte andre ungdom.
- Klubben bør ha et variert program.

Flere hengesteder

- Flere utearealer med benker - vi trenger ikke mye; et sted å sitte og henge sammen utendørs.
- Flere sitteplasser på biblioteket.

Sørumsand

Lag et alternativt opplegg for de som ikke vil være på klubben

- Ungdommer er i forskjellige grupperinger. Vi klarer ikke være en «harmonisk familie» på klubben.
- Kartlegg ungdommers behov og interesser og lag ulike arrangementer, klubber og tilbud som passer for forskjellige grupper.

Miljø er viktig på klubben

- Gi klubben penger
- Mat er viktig. Mat gjør klubben mer tilgjengelig for de som bor langt unna. Husk allergier og preferanser.

Strømmen

Biblioteket fungerer bra

- Men vi trenger flere sitteplasser og lengre åpningstider.

Flere aktiviteter på klubben

- Som er mer alderstilpasset.

Treningscenter er populært blant ungdommer

- Vi ønsker oss rabatter eller eget treningscenter for ungdom, aller helst et tilbud som er gratis.

Målet med dette prosjektet er å styrke Lillestrøm kommunes kunnskapsgrunnlag for arbeid med ungdom i kommunen gjennom å involvere lokale ungdommer i kunnskapsproduksjon.

3.1 Hør på oss!

Føler ungdommene i Lillestrøm kommune seg hørt? Vet de hvor de kan henvende seg eller hvem de kan si ifra til hvis de har noe på hjertet, enten det er klager eller ideer? Dette var spørsmål som viste seg å være interessante å utforske, og relevante for ungdom både i skolesammenheng, og utenfor.

3.1.1 På skolen

En stor majoritet av de 199 ungdommene som svarte på spørreundersøkelsen svarte «nei» på spørsmål om de har vært med å bestemme/påvirke noe i kommunen eller på skolen. Av de som svarte positivt, var de aller fleste eksemplene på medvirkning i forbindelse med elevrådet. Spørreundersøkelsen viste også at elevrådet er et kjent organ for de aller fleste ungdommer. Elevrådet er derfor et organ med stort potensiale for medvirkning, men mange opplever at det er veldig stor avstand mellom elevrådet og skoleledelsen, og mellom elevrådet og resten av elevene. Elevrådet skal representere alle elevene, men det er mange som ikke synes at det er det som faktisk skjer, spesielt på ungdomskolen. Det burde være mer åpen kommunikasjon mellom elevene og elevrådsrepresentantene. Alle burde vite hva som diskuteres i elevrådsmøtene. I tillegg er det stor forskjell på hvordan valg av elevrådsrepresentanter blir avholdt i forskjellige klasser og hvordan elevrådet jobber på de forskjellige skolene. Siden det ikke finnes noen standardiserte regler for hvordan elevrådsvalg avholdes, kan det i noen tilfeller oppleves som at læreren har en finger med i spillet om hvem som blir valgt. For å sikre mer åpenhet og bedre elevdemokrati burde valg av elevrådsrepresentanter standardiseres, og det burde være en felles veileder for hvordan elevrådet skal jobbe. Elevrådene i kommunens videregående skoler får tilbud om et elevråds kurs. Dette er et godt initiativ som burde gjelde for elevrådene på ungdomskolene også. Når det kommer til elevrådets arbeid er det viktig at elevrådet alltid får tilbakemelding på hva som skjer med initiativene de prøver å dra i gang. Det er demotiverende hvis elevrådsforslag ikke blir tatt seriøst. Åpenhet om prosessen videre er derfor veldig viktig.

Et annet gjentakende tema er at ungdommer opplever at de ikke blir tatt på alvor hvis de rapporterer ifra om et problem, eller hvis det skjer alvorlige hendelser blant elevene på skolen. Elevenes bekymringer må bli tatt på alvor så fort det blir meldt ifra om – ikke vent til det utvikler seg til en katastrofe. På noen ungdomsskoler har det vært tilfeller hvor elever ikke opplever å bli tatt på alvor hvis de melder fra om vold eller trusler til skolen. Elevene opplever at det må en ekstern instans til (som for eksempel politi) før skolen tar tak i det. Men hvis det er lærere som opplever trusler eller utrygt arbeidsmiljø blir det tatt tak i umiddelbart. Elevene må tas på alvor på lik linje med lærerne.

3.1.2 Utenfor skolen

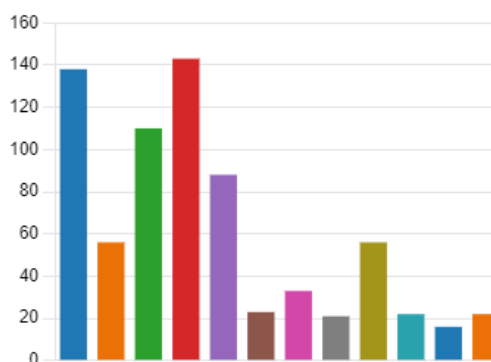
Spørreundersøkelsen viser også at under 30% av ungdommene som svarte på undersøkelsen kjenner til ungdomsrådet (se figur 2). Gjennom intervjuer og samtaler viser det seg også at mange har misforstått hva Ungdomsrådet er. Noen tror at Ungdomsrådet kun er for elevrådsrepresentanter, og at det ikke er åpent for alle ungdommene i kommunen. Ungdomsrådet og liknende organer burde bli gjort mer tilgjengelig og lavterskel, da det vil styrke ungdoms mulighet til medvirkning. Mange ungdommer går glipp av muligheten til å medvirke, rett og slett fordi de ikke er klar over at organer som ungdomsrådet eksisterer. Ungdomsrådet burde gjøres mer tilgjengelig, ikke bare når det gjelder rekruttering av representanter, men også gjennom valgperioden, slik at alle ungdommer i kommunen kan sende inn innspill eller ideer som ungdomsrådet kan ta videre. Det er viktig å gjøre politikken mer lavterskel og vise at den påvirker oss alle.

I intervjuet med ungdomsrådsrepresentantene så vi det store potensialet som ligger i ungdomsrådet. Det kom for eksempel frem noen refleksjoner om at mange ungdom kanskje ikke ser noe poeng i å engasjere seg politisk, fordi de føler at de ikke blir hørt uansett. Ungdomsrådet har selv opplevd store problemer de siste årene med å ikke bli hørt av politikere, ifølge noen av representantene. Likevel kunne flere fortelle at ved å engasjere seg politisk gjennom organisasjoner og ungdomspartier, vil man oppleve å bli tatt på alvor. Ungdomsrådsrepresentantene mente at ungdom både har evne og mulighet til å påvirke, men at mange kanskje ikke vet hvordan de kan gjøre det.

6. Kryss av for det du har hørt eller vet om fra før:

[More Details](#)

● Elevråd	138
● Ungdomsråd	56
● Fritidsklubber (møteplasser for ...)	110
● Out	143
● Unify	88
● Barneråd	23
● Ungdomstrinnsråd	33
● Klubbstyre	21
● Kulturverter	56
● Unge arrangører	22
● Ungdomsredaksjonen	16
● Folkemøter	22

Figur 2: Resultater fra spørreundersøkelsen.

Vi i unge medforskere bearbeidet synspunktene som kom frem i de ulike intervjuene om de forskjellige påvirkningsmulighetene, og kom fram til at det beste kommunen kan gjøre er å styrke de allerede etablerte arenaene for ungdomsmedvirkning. Det ligger mye potensiale i både elevråd og ungdomsråd. Elevrådene kan fungere som et mellomledd og en ressurs for ungdomsrådet. Hvis elevrådene har god kommunikasjon med hele elevgruppen på sine skoler, vil dette gjøre at mange indirekte får påvirket ungdomsrådet. Ved å gjøre elevene oppmerksomme på egen påvirkningsmakt, kan dette føre til økt engasjementet for de allerede etablerte arenaene som finnes for medvirkning, sånn som ungdomspartier, ungdomsråd, organisasjoner og liknende.

3.1.3 Innspill fra forskerne

Hvordan elevråd fungerer eller ikke fungerer på de ulike skolene kom opp tidlig i prosjektet, og ungdomsrådet ble et viktig tema underveis i datainnsamlingen, etter hvert som medforskerne lærte mer om hvordan medvirkning fungerer i kommunen. Medforskernes observasjoner og refleksjoner rundt medvirkning ligner på det vi har sett i andre studier av medvirkning i norske kommuner (Hagen et.al 2023b). Å ha tydelige strukturer og rammer for medvirkning, slik medforskerne etterspør, har vi sett er en viktig del av å skape medvirkningskultur i praksis. Som medforskerne påpeker vil dette gjøre medvirkning mer tilgjengelig for ungdom. I tillegg har vi sett at tydelige strukturer for medvirkning kan gjøre medvirkning mindre sårbart ved at det forplikter kommunen til å følge opp medvirkningsinnspill, samtidig som det gjør medvirkning mindre avhengig av enkeltpersoner og ildsjeler innad i kommunen (Hagen et.al 2023b). I forskningsprosjektet U+MxV (Ung medvirkning) definerte unge medforskere fra seks kommuner i Norge medvirkning som «en loop der man (1) innhenter innspill, (2) forankrer og tar innspillene på alvor og så (3) forteller tilbake til de som kom med innspill» (Hagen et.al 2023b). Som vi har sett gjennom flere studer på medvirkning, og som medforskerne her påpeker, glipper det ofte på steg tre, tilbakemelding. Den vanligste formen for kommunikasjon etter en medvirkningsprosess er stillhet. Noe som kan oppleves som frustrerende for de som har kommet med innspill (Hagen et.al 2023a; Hagen et.al 2023b; Hagen et.al 2024). Å inkorporere en form for tilbakemelding i medvirkningskulturen i kommunen, også i de tilfellene der innspillene ikke kan gjøres noe med, kan sørge for at de medvirkende opplever at de har blitt sett og hørt – at de har blitt tatt på alvor. Dette kan igjen føre til at de medvirkende ønsker å engasjere seg i andre medvirkningsprosesser, samt forberede dem på å bli ansvarlige samfunnsborgere (Hagen et.al 2023a).

3.2 Snakk med oss!

Gjennom spørreundersøkelsen og intervjuer med både ungdommer og ansatte i kommunen, kom det fram at det finnes mange tilbud og tjenester for ungdom, men at det dessverre er mange som ikke vet om dem. Dette gjelder både fritidsklubbenes åpningstider, tjenester som helsestasjonen og andre tiltak som kan hjelpe ungdom med å få jobb, for eksempel «Ung i Jobb Lillestrøm». Det er viktig at kommunen greier å nå ut til ungdommen med informasjon om de tilbudene som faktisk finnes.

Kommunen bør i tillegg tenke på at de kan kommunisere med to målgrupper: ungdommenes foreldre og ungdommene selv. Hvis foreldre får med seg informasjon om arrangementer eller aktiviteter på fritidsklubben, eller relevante ungdomsjobber, kan de oppmuntre ungdommene sine til å delta eller søke. Men ikke alle har foreldre som gir denne ekstra «dytten». Derfor burde kommunen også kommunisere direkte med ungdommene. For å nå ut til ungdommene fungerer det ikke å benytte seg av de samme kanalene som foreldrene bruker, sånn som Facebook. Ungdommer bruker heller Instagram, TikTok og Snapchat. Ungdom kan også få mye informasjon gjennom skolen. Det hadde vært positivt om flere aktører får mulighet til å dele informasjon om sine tilbud i skoletiden, eller gjennom skolens kanaler, sånn som Teams. Kanskje skolen kan organisere tur til helsestasjonen, eller Ung i Jobb Lillestrøm kan komme på skolebesøk?

Ett av temaene som ble utforsket i dette prosjektet var «jobb og ungdom». I spørreundersøkelsen viste det seg at 75% av respondentene som svarte på spørsmålet “vil du ha jobb?” svarte positivt. Spørsmålet var valgfritt å svare på, og hadde 96 registrerte svar. Blant respondentene som har eller har hatt jobb, fikk majoriteten vite om jobben gjennom familie eller bekjente. Omtrent halvparten melder om at de fikk hjelp til å skrive CV, og blant disse fikk nesten alle hjelp fra foreldrene sine. Det er kun en liten brøkdel av respondentene som melder om at de har vært på jobbtreff hos NAV eller fått med seg jobbannonser gjennom Instagram-kontoen @ungijobblillestrøm. Intervjuer og samtaler med ungdom bekreftet også at få vet om disse tilbudene. Dette er et godt eksempel på at det finnes gode tilbud som ungdom i kommunen ikke får med seg. Det hadde gjort stor forskjell om ungdommene i kommunen var bedre informert om alt som skjer.

3.3 Det hjelper ikke med tilbud om vi ikke kommer oss dit!

Det er ikke alltid at spørsmål om kollektivtilbud regnes som et tema som er viktig for ungdom. Gjennom dette forskningsprosjektet ser vi at det ikke er tilfellet: godt kollektivtilbud er viktig for ungdom som bor utenfor sentrum.

7 råd fra ungdommer i Lillestrøm

Dette temaet var relevant spesielt for ungdommene i Sørumsand og Fetsund. Ikke alle er avhengig av kollektivtransport i hverdagen, men blant de ungdommene som er det, gikk det igjen at de mente tilbudet var for dårlig. I tillegg til at det burde være flere bussavganger, kunne ungdommer også fortelle om tilfeller der det tilbudet som faktisk eksisterer ikke fungerte som det skal. Det kan være forvirring rundt hvor busstoppene er, og bussjåførene har heller ikke alltid oppdatert oversikt. Ungdom burde kunne stole på kollektivtransporten.

Dette rådet henger sammen med råd 7, som handler om viktigheten av «hengsteder». På grunn av manglende fritidstilbud i noen nærområder, som for eksempel Fetsund, blir «pendling» en vanlig del av livet til mange ungdommer. Majoriteten av ungdom som er under 18 år i disse områdene er avhengige av enten foreldre eller kollektivtransport for å komme seg rundt. Ungdommen trenger strukturelle løsninger som ikke er basert på godviljen og evnen til foreldre. Behovet for skyss varierer i løpet av tiden på døgnet. Kollektivtilbudet er greit nok under rushtiden i pendlerretningen, men etter klokken 17:00 blir det dårligere. Dette er alt for tidlig for ungdommer som vil være sosiale på kvelden. Særlig de ytre delene av Fetsund og Sørumsand er det viktig å merke seg – det bor ungdommer der også.

3.3.1 Innspill fra forskerne

I forskningsprosjektet U+MxV (Ung medvirkning) har vi sett på medvirkning i åtte kommuner sammen med unge medforskere. Her ble kollektivtilbud løftet frem som en hjertesak for ungdom i alle kommunene. Mangel på bussforbindelser har blitt løftet av ungdomsråd i flere av disse kommunene, men i og med at det er fylkeskommunen som bestemmer kollektivtilbudet, er dette en tematikk det er vanskelig for ungdom å medvirke på (Hagen et. al 2023b). Mangel på et godt kollektivtilbud har vi sett er viktig for både medforskerne i Lillestrøm og ungdommene de har intervjuet. Her blir dårlig kollektivtilbud trukket fram som et hinder for å kunne delta på fritidstilbud for ungdom som bor i periferien. Medforskerne poengterer at dette kan skape et skille mellom ungdommer med foreldre som har mulighet til å kjøre og hente, og de som ikke har det. I workshops vi har gjennomført påpekte medforskerne at i ytterste konsekvens kan mangelen på kollektivtilbud på kveldstid føre til at ungdom setter seg selv i mulige utrygge situasjoner ved å sitte på med eldre ungdom de ikke kjenner, personer som er beruset og lignende. I andre kommuner vi har studert, har dårlig kollektivtilbud blitt trukket fram som et hinder til å medvirke. Bor man langt unna sentrum, der møter med ungdomsrådet og andre medvirkningsaktiviteter foregår, kan det være en høy terskel å delta (Hagen et.al 2023b). Denne problematikken ble ikke trukket frem av medforskerne i dette prosjektet, men det er verdt å nevne da Lillestrøm er en stor kommune der flere ungdommer bor i tettsteder der det er dårlig buss-/togforbindelser.

3.4 Rusundervisningen må oppdateres!

Rus er et tema som mange ungdommer er nysgjerrige på og opptatt av, enten det gjelder egne erfaringer med rus, holdninger til rus, eller ønske om kunnskap.

Vi medforskere mener rusundervisningen på skolen må bli bedre. Slik det gjøres nå, lærer man som oftest om rusmidler på en teknisk og naturfaglig måte. Ungdommer må lære mer om hvordan vi kan forholde oss til rusmidler og situasjoner med ruspåvirkede mennesker i virkeligheten. Ungdommer trenger også undervisning om de rusmidlene som er mer vanlige, sånn som tobakk, alkohol og lystgass, ikke bare tyngre narkotiske stoffer. Særlig vape (e-sigaretter), er utbredt og noe mange ungdommer er opptatt av eller nysgjerrige på. Men her er det også mangel på kunnskap.

«Vape er ikke så dårlig, snus og røyk er i hvert fall 100 ganger dårligere. Kanskje at man finner ut at det er dårlig i fremtiden, men ikke her og nå». (Jente, 15. Fetsund fritidsklubb)

Det er viktig at lærere og voksenpersoner som har ansvar for rusundervisningen holder seg oppdatert på hva ungdom er opptatt av, sånn at ungdommene får relevant informasjon og kunnskap.

Ungdom ønsker å kunne ha lærerike åpne samtaler om rus, der man ikke blir dømt eller møter moralisering. Rusundervisningen kan gjøres spennende og engasjerende ved å gjøre temaet virkelighetsnært og relevant for ungdommenes liv. For eksempel: hvordan fester man på en trygg måte? Hvordan håndterer man en situasjon der noen er veldig beruset? Hvordan kan man sikre samtykke mellom personer hvis det er rus inne i bilde? Hvordan vet man egentlig hvor grensen går? Dette er spørsmål ungdom må få lov til å diskutere seg imellom og lære om sammen med trygge voksne.

3.4.1 Innspill fra forskerne

Rus har vært et helt tydelig interesseområde for medforskerne gjennom hele prosjektet. Når medforskerne snakker om «rusmidler» er det, som teksten over viser, snakk om et bredt spekter: alt fra e-sigaretter (vape) til alkohol og hasj, og alle typer rusmidler snakkes om med lik alvorlighetsgrad og interesse. Da medforskerne presenterte sine funn for kommuneansatte mot slutten av prosjektperioden fikk de tilbakemelding om at Lillestrøm kommune alt er i gang med å utvikle et nytt undervisningsopplegg om rus. Medforskerne har vist stort engasjement for dette gjennom hele prosjektet, og de ser et tydelig behov blant ungdom for mer kunnskap om hvordan de kan forholde seg til rus på en trygg måte. Vi vil derfor oppfordre Lillestrøm kommune til å benytte seg av de unge medforskernes verdifulle kompetanse, ta til seg rådet deres og bruke medforskerne som en ressurs også i det videre arbeidet med det nye undervisningsopplegget.

3.5 Vi trenger trygge voksne!

Et tema som gikk igjen på tvers av tettstedene, var at OUT (Oppsøkende ungdomsteam) er populært blant ungdommene i kommunen. Ungdom trenger ikke flere autoritære voksne, men heller gode rollemodeller. De som jobber i OUT er unge voksne som ungdommer kan relatere til og som de føler de kan snakke med og være ærlige med, uten å få konsekvenser, eller uten at foreldre blir innblandet. Vi ønsker at OUT er mer til stede i hele kommunen. Unify er også et godt eksempel på trygge voksne. Både de som jobber i Unify og OUT snakker «ungdommens språk». Det gjør det lett å snakke ærlig med dem og lett å be om hjelp. Unge voksne som er ansatte eller frivillige på fritidsklubber er også eksempler på voksenpersoner som ungdom snakker veldig positivt om. De er heller ikke der for å moralisere, men for at ungdommene skal ha det bra. Det er derfor veldig viktig at kommunen tenker over hvem de ansetter til å jobbe med ungdom.

3.5.1 Innspill fra forskerne

Tidlig i prosjektet ble viktigheten av kommunens oppsøkende ungdomsteam (OUT) tydelig i medforskerens materiale. Ifølge medforskerne er dette «trygge voksne» som ungdommene stoler på. Dette betyr ikke nødvendigvis at andre voksne i kommunen ikke er viktig, men at ungdommene synes OUT fungerer veldig bra og er noe de ønsker mer av. Da vi begynte å borre litt dypere i hva medforskerne legger i «trygge voksne» og hvorfor nettopp OUT er viktig for dem, ble det tydelig at det ofte dreide seg om relativt unge voksne, som ikke fremsto som autoritære, men heller «kule» rollemodeller ungdommene kan kjenne seg igjen i. Det at OUT nettopp er oppsøkende, og er der ungdom er, ble også trukket fram som viktig. Samtidig ble det lagt vekt på at OUT er mest i Strømmen-området, og at de gjerne skulle vært mer tilstedeværende i andre nærområder. De understrekte også det at «de snakker vårt språk», at det ikke oppleves som at de er «ute etter å ta oss», som sentralt for hva som gjør dem til trygge voksne. Dette tydeliggjør viktigheten av det gjenkjennbare og den opplevde ikke-hierarkiske dynamikken mellom ungdommen og disse «trygge voksne». I evalueringen av de tre kriminalitetsforebyggende tiltakene: Medborgerprosjektet i Bydel Alna, Innsats ung i Bydel Søndre Nedstrand og Adamstuen ungdomstiltak, trekkes viktigheten av «forebyggingsaktørene» frem (Lid et.al, 2022: 251). Casene viser at hvilke voksenpersoner ungdommene har tillitt til er knyttet til hvem de kan identifisere seg med og som har forutsetninger for å forstå ungdommenes sosiale setting. Dette er nyttige påminnelser om at ungdommers opplevelse av «trygge voksne» ikke nødvendigvis stemmer overens med kommuneansattes oppfattelse eller forventning.

3.6 Skolen er elevers andre hjem – gjør det til et godt et!

Ungdommer tilbringer mye av tiden sin på skolen. Det er viktig at skolen er et godt sted å være for alle. Får man til et nære forhold mellom de ansatte på skolen (både lærere og ledelse) og elevene, hadde det gjort en stor forskjell. Ungdommer ønsker seg at lærere viser interesse for det ungdommene er opptatt av, også utenom det faglige. Miljøarbeidere er viktige ressurser på skolen, men det er viktig at også lærere ser elevene sine.

Det er også veldig viktig at elevene har et godt og trygt miljø seg imellom. Ungdommer er ikke én gruppe, men mange forskjellige grupper og individer. Noen ganger trenger vi hjelp til hvordan vi kan ha det godt sammen. Heldigvis ser det ikke ut til at mobbing er et stort problem. Men mange ungdommer kunne fortelle om erfaringer med rasisme og seksuell trakassering. Noen synes også det kan være vanskelig å skille mellom mobbing og erting. Hva er egentlig greit å tulle med og hvor burde man sette grensen? Dette er temaer som det kan være vanskelig for lærere å snakke om, men det er viktig at de tør å gjøre det likevel. Ungdommer ønsker seg for eksempel bedre undervisning om rasisme, trakassering og grensesetting. Dette er veldig relevant fordi det angår ungdommers hverdag.

3.6.1 Innspill fra forskerne

Som medforskerne påpeker, tilbringer ungdommer store deler av livet sitt på skolen. Skolen ble derfor et viktig tema helt fra start. Noe de er har vært særlig opptatt av i workshoper, er å lære om kontroversielle temaer og å få verktøy til å diskutere disse temaene kritisk med andre som ikke nødvendigvis har samme meninger som dem selv. Hvordan lærere håndterer kontroversielle temaer er viktig av flere grunner. Evy Jøsok og Anders G. Kjøstvedt (2023) har forsket på elevers politiske mestringstro, og funnet ut at læreres håndtering av kontroversielle spørsmål i samfunnsfagundervisningen kan være av betydning. Politisk mestringstro er et viktig premiss for å delta i demokratiet. Graden av politisk mestringstro varierer stort mellom ulike grupper. Skillelinjene går mellom kjønn, sosioøkonomisk bakgrunn og minoritet- og majoritetspråkklighet. Jøsok og Kjøstvedt (2023) finner at i klasser der lærere legger vekt på politiske og kunnskapsbaserte argumenter i sin tilnærming til kontroversielle spørsmål, ble forskjellene i politisk mestringstro utjevnet. I klasser der lærerne vektlegger emosjonelle begrunnelser for hva som gjør noe kontroversielt, ble skillelinjene opprettholdt. Oppfordringen medforskerne kommer med her om at de ønsker seg bedre undervisning om rasisme, trakassering og grensesetting, og at lærere må vite hvordan de skal håndtere vanskelig situasjoner, er altså svært viktig, også i et større perspektiv.

3.7 Vi trenger flere og bedre steder å være!

3.7.1 Fra Fetsund

Det er ikke mange steder ungdom kan «henge» i Fetsund. Det finnes gode muligheter for å drive med idrett gjennom Fet IL, men utenom det er fritidstilbudet dårlig. Mange ungdom ender opp med å dra til Lillestrøm sentrum eller Oslo for å henge. For at ungdom skal slippe å bruke så mye tid og penger på reise er det viktig å bygge opp ungdomssamfunnet i Fetsund. Fritidsklubben er en viktig arena. Hvis fritidsklubben kan ha et variert program med litt forskjellige aktiviteter, vil flere ungdommer benytte seg av den. Ungdom i Fetsund ønsker seg også flere uformelle steder å henge, som utearealer med benker og et bibliotek med flere sitteplasser.

3.7.2 Fra Sørumsand

Det er positivt at Sørumsand har et klubbhus. Da klubbhuset på Sørumsand først åpnet var det et veldig populært tilbud. Nå er ikke tilbudet like populært lengre. En av grunnene til at det ikke er like populært som det kunne ha vært, er de tidlige åpningstidene. Også de ungdommene som faktisk benytter seg av klubbhuset, uttrykker at de ønsker seg senere åpningstider. Noe som fungerer veldig bra med klubbhuset er matsserveringen. Matsservering er viktig fordi det skaper fellesskap og gjør at ungdom samler seg rundt forskjellige bord og snakker sammen. Det er også veldig positivt for de som bor langt unna klubbhuset fordi de slipper å dra hjem for å spise før de kommer til klubbhuset.

Gjennom forskningsprosjektet ble det også tydelig at det er én gruppe ungdom som dominerer på klubben. Dette til tross for at alle skal være velkomne. Når det blir én gruppe som dominerer på klubben, er det viktig å tenke på andre alternativ for de andre ungdoms-gruppene. For ungdom er forskjellig og har forskjellige interesser.

3.7.3 Fra Strømmen

Ungdommer i Strømmen opplever en mangel på egnede steder å henge på fritiden. Mange ungdommer henger mye på Strømmen storsenter. Dette er ikke et egnet sted for ungdommer å henge. Det ofte er problemer med tyveri og «ungdommer» får et dårlig rykte. Ønsker man at ungdom heller skal henge et annet sted vet vi at det som fungerer bra er å servere mat og ha attraktive aktiviteter andre steder.

Det er bra at det finnes en fritidsklubb, men fritidsklubben blir hovedsakelig dominert av yngre aldersgrupper, noe som gjør at det er få fra ungdomsskolene og videregående som henger der.

7 råd fra ungdommer i Lillestrøm

Hadde det vært mer alderstilpassede aktiviteter på Fritidsklubben hadde kanskje flere eldre ungdommer også hengt der.

Mange i Lillestrøm bor trangt og har ikke alltid plass til å ha besøk av venner hjemme, eller ro til å jobbe med skole. Biblioteket er også et fint sted å henge for ungdom, særlig hvis man vil ha et sted man kan gjøre lekser og jobbe med skoleprosjekter sammen. Men ungdom ønsker seg lengre åpningstider og flere sitteplasser på biblioteket.

Når det kommer til idrett er det mange ungdommer som ikke ønsker å delta i organisert idrett, men som heller har lyst til å trene på treningsstudio. Mange ungdommer ønsker seg bedre tilgang på treningssenter, eller enda bedre, et gratis treningsstudio for ungdom.

3.7.4 Innspill fra forskerne

I alle prosjekter vi har inkludert ungdom har de tatt opp at de trenger flere og bedre steder å være, også i dette prosjektet ble dette tatt opp tidlig. Medforskerne er her konkrete og kommer med innspill til hvordan ungdomstilbudene i nærområdene kan forbedres. I rapporten «Medvirkning med mening» (Hagen et.al 2023a) viser vi til viktigheten av rask respons på medvirkningen og har definert dette som en av syv suksessfaktorer når man tar imot medvirkningsinnspill fra barn og unge. Det er viktig å huske på at ungdomstiden er relativt kort og utviklingsprosesser kan ta lang tid, noe som kan medføre at de som medvirker i slike prosesser blir voksne før de ser resultater av innspillene sine. Derfor er det en risiko at ungdom blir for gamle til å faktisk få et utbytte av innsatsen de har lagt inn i en medvirkningsprosess (Engerbakk 2021; Hagen et.al 2024). Å se at medvirkning fører til konkrete resultater vil kunne gi unge motivasjon til å fortsette å engasjere seg lokalt (Hagen et.al 2023b). Å ta tak i noen lavterskel-innspill som kommer frem her, kan være en måte å nettopp gi en rask respons til medforskerne og andre ungdommer som har deltatt i prosjektet.

4 Konkluderende refleksjoner og anbefalinger fra forskerne

4.1 Viktigheten av god rekruttering

Jobb for ungdom har vært et viktig tema for medforskerne gjennom prosjektet. «Å få den første jobben» er noe som opptar ungdom. Dette viser vår forskning med ungdom oss gang på gang. I prosjektet «YouCount: Samskaping og folkeforskning med ungdom» har vi, sammen med ungdommer i bydel gamle Oslo utforsket hva som er en god jobb for ungdom, og ser at det er et behov for mer forskning på denne tematikken. I diskusjoner med medforskerne som valgte å utforske jobb for ungdom i Lillestrøm, ble det blant annet tatt opp at ungdommer synes det er en for høy terskel å søke på jobber, og at spesielt det å skrive CV og søknad er vanskelig. Spesielt om man ikke har foreldre som kan veilede. I dette prosjektet er det Lillestrøm kommune som har rekruttert og ansatt de unge medforskerne. I rekrutteringsprosessen har de ansatte i Lillestrøm kommune testet ut ulike grep og metoder for at mulige søkere skulle oppleve søknadsprosessen som lavterskel. Dette har blitt løftet frem som positivt av medforskerne, og flere har poengtert at de grepene som ble gjort var en stor grunn til at de søkte på stillingen.

Fra rekrutteringsprosessen er det tre aspekter som kan løftes frem som viktige for prosjektets utførelse. Den første er arbeidet med å utforme en utlysnings- og reklamekampanje som treffer bredt blant ungdommer i kommunen. Den andre er utførelsen av selve rekrutteringsprosessen. Det tredje aspekt handler om forventningsavklaring før, under, og etter hver av de individuelle fasene i ansettelsesprosessen.

For å oppfylle et mål om å treffe så mange forskjellige ungdommer som mulig i kommunen med utlysningen, ble det laget en strategi basert på samtaler med unge og voksne knyttet til kommunens ungdomsråd, fritidsklubber og kommunikasjonsavdeling. Strategien var todelt og bygde på tilbakemeldingen fra de forskjellige instansene. Først var det viktig med en lett-forståelig plakat som skulle være der ungdommen er: hovedsakelig på skoler, fritidsklubber, og kjøpesentre. Budskapet skulle være enkelt, og i første omgang gjøre det tydelig at dette var en betalt jobb. I tillegg var det nyttig med en QR-kode, fordi det er ungdommer vant til å skanne. På samme tid annonserte man på sosiale medier, rettet mot foreldre, som kunne gi informasjonen videre til sine barn. En av formålene var å skape en lav terskel for å lære mer om prosjektet og søke seg videre. Til sammen fikk de mer enn 100 søkere.

Etter innsendt søknad, gjennom et Forms-skjema med noen spørsmål om motivasjon, ble en del søkere tatt med videre i utvelgesprosessen. Her ble hver søker bedt om å sende inn en videosøknad der de fortalte litt om seg selv og deres tanker rundt forskningsprosjektet. Denne delen av prosessen ble også utarbeidet med tanke på tilbakemeldingene fra ungdommer om at det ofte var vanskelig å lage CV og søknad skriftlig, men at det var mye lettere å prate fritt ut ifra noen spørsmål. Basert på videosøknadene ble 15 ungdommer fra hvert av de tre områdene invitert til et gruppeintervju i form av en workshop på et lokalt samlingspunkt. Dette gruppeintervjuet ble opplevd som veldig nyttig for både ungdommene og de kommunalt ansatte. Her var det oppgaver og øvelser knyttet til samarbeid og bli-kjent-leker, på samme tid som de også fokuserte på arbeidet som ungdomsmedforskerne kom til å gjøre dersom de ble ansatt. Denne formen for workshop ga begge parter en mulighet til å se hvordan prosjektet og medforsker-teamet kom til å se ut. Gruppeintervjuet var også siste fase i ansettelsesprosessen.

Et spørsmål som ble stilt under hele rekrutteringsprosessen, internt mellom kommunemedarbeidere, handlet om hva man kan forvente av unge søkere, som ofte ikke har tidligere jobberfaring. Derfor ble det i prosessen lagt vekt på engasjement og «drive» for å være med i prosjektet, og evne til å samarbeide, fremfor tidligere erfaring. På samme tid ble det også aktivt jobbet mot en mangfoldig og gjensidig utfyllende gruppe med medforskere. Slike overveielser ble ofte ikke tydeliggjort overfor ungdommene, noe som kan ha gjort det lettere å ufarliggjøre prosessen. På samme tid ga det også kommunemedarbeiderne frihet til å velge basert på noen spesifikke ønsker for den endelige gruppen.

Et siste punkt knyttet til rekrutteringsprosessen er at denne typen prosess er både tid- og ressurskrevende, spesielt for kommunen. Å henge opp plakater i hele kommunen, gruppeintervju og møter, samt oppfølging av søkerne krever tid og oppmerksomhet. I dette prosjektet tok ansettelsesprosessen til sammen nesten tre måneder, fra utlysningen før jul 2022, til ansettelsen i februar 2023.

4.2 Råd og refleksjoner om å inkludere ungdom som medforskere

Som denne rapporten tydelig viser, er det å jobbe med unge medforskere en metode som muliggjør grundig ungdomsmedvirkning. Det gir verdifulle innsikter og skaper helt nye ideer. Samtidig er det en arbeidsmåte som stadig utvikles, og som krever mye prøving, feiling, og fleksibilitet fra forskerne.

Avslutningsvis ønsker vi å dele noen råd og refleksjoner, basert på våre erfaringer og ungdommenes egne tilbakemeldinger, med andre som ønsker å jobbe med unge medforskere.

4.2.1 Ungdommens nysgjerrighet i sentrum

Å forske sammen med unge medforskere er en givende øvelse, som kan gi unike innsikter fra miljøer man ikke hadde fått like god tilgang på ellers. Det må også nevnes at å forske sammen med unge medforskere er tidkrevende og vil utfordre den vante gangen i forskningsprosjekter. I dette prosjektet har medforskerne jobbet helt selvstendig med datainnsamling. Forskerne har veiledet i forberedelsesfasen og vært tilgjengelig for spørsmål og støtte underveis, men selve datainnsamlingen har blitt gjort utelukkende av de unge medforskerne. Medforskerne har i stor grad selv valgt hvilke metoder som skal benyttes og hvilke temaer som skal undersøkes. På grunn av dette oppsettet har prosjektet vært et utpreget empiri-drevet forskningsprosjekt. «Feltet», og interessante temaer som dukket opp underveis i prosjektet, har vært ledende for retningen forskningsprosjektet tok. Forskerne har ikke lagt noen teoretiske eller konseptuelle føringer for hva de unge medforskerne skal undersøke, eller hvordan datamaterialet skal forsås.

Det å eksperimentere med enkle teorier eller analytiske konsepter ville vært en interessant måte å utvikle medforskningsmodellen videre. I dette prosjektet var det ikke rom for å teste det ut fordi det ikke var tilstrekkelig med tid eller ressurser. Det kan også diskuteres hvorvidt en teoretisk komponent hadde vært relevant for forskningsprosjektets formål. I dette prosjektet så vi det heller som hensiktsmessig å la ungdomsmedforskerens nysgjerrighet være i sentrum. Å legge til rette for at ungdomsmedforskerne får tid og mulighet til å finne ut *hva* de er nysgjerrige på, og deretter forfølge denne nysgjerrigheten, uten for mange føringer fra verken kommunen eller forskerne, er en viktig del av denne (foreløpige) eksperimentelle formen for kunnskapsproduksjon. Det er nettopp ved å følge ungdommenes nysgjerrighet, perspektiver og ideer, at resultatene blir noe annet enn hvis voksne forskere skulle gjennomført datainnsamlingen på egenhånd (Lorenzen et.al 2024).

4.2.2 Rollen som medforsker

I dette prosjektet har de unge medforskerne gjennomført et lite feltarbeid om sitt eget miljø og sin egen hverdag som ungdom i Lillestrøm kommune. Dette gir uunngåelig medforskerne en dobbeltrolle, som både «informant» og forsker.

Posisjonaliteten denne doble rollen fører til var noe de unge medforskerne selv reflekterte over. Noen av de unge medforskerne uttrykte i forbindelse med gruppeintervjuet med andre jevnaldrende at det føltes litt rart å skulle «stille spørsmål om noe man allerede visste svaret på», noe som

7 råd fra ungdommer i Lillestrøm

gjenspeiler tvetydigheten i rollen som medforsker som forsker på eget miljø. Skjevheten i hvem som lot seg rekruttere til intervjuer, ble også belyst av medforskerne. Selv om de er tett på «informantgruppen», var det lettest å rekruttere egne venner og bekjente, noe som bekymret medforskerne – for hva med resten av ungdommene? Dette er en verdifull refleksjon og er en viktig påminnelse om at «ungdom» langt ifra er én homogen gruppe, som bare snakker med én stemme. De unge medforskerne stilte seg også spørsmålet om informantene «turte å være ærlige med oss». Noen av ungdommene de snakket med hadde vært redde for at medforskerne skulle sladre, eller som de selv sier «snitche», særlig da de stilte spørsmål om ruserfaringer. Medforskerne måtte derfor være tydelige og forsikre ungdommene om anonymitet. I tillegg valgte de å ikke ta opptak av gruppeintervjuene, for å underbygge tillit og gjøre ungdommene så komfortable som mulig. Denne erfaringen er også et interessant eksempel på medforskernes tvetydige rolle. Gjør «forskerhatten» dem plutselig mindre pålitelige i de andre ungdommenes øyne? Dette er i så fall en svært uheldig posisjon å sette unge medforskere i, og forskere må sørge for at unge medforskere er rustet til å møte en slik situasjon: For de unge medforskerne var trygge på anonymitets-prinsippet og var ikke avhengig av å ta lydopptak.

Medforskernes dobbeltrolle kommer også til uttrykk gjennom en annen refleksjon fra de unge medforskerne. Selv om medforskerne gjorde eksplisitte datainnsamlingsaktiviteter, uttrykte de også at de «hele tiden (er) på jobb som forskere», følger med på ting rundt seg på en ny måte og har på seg «forskerbrillene». Det ble tydelig for forskerne at de unge medforskerne evnet å se sine vante og hverdagslige realiteter mer og mer utenifra underveis i prosjektet. Faren for såkalt «hjemblindhet», en mulig fallgrube når man gjør antropologi «hjemme», virket derfor ikke til å være en begrensning i dette prosjektet. Det at forskerne hjalp medforskerne til å «zoome ut» ved å stille undrende oppfølgingsspørsmål underveis i prosjektet hjalp medforskerne til å få et nytt blikk på egen tilværelse. Selv om det å kunne bruke egne erfaringer er en viktig del av medforsker-rollen, var det også viktig å sikre at funnene (de syv rådene) var forankret også i datamaterialet, slik at det gjenspeilet summen av mange erfaringer fra det å være ung i Lillestrøm, ikke bare medforskernes. Igjen var det å hjelpe medforskerne til å «zoome ut» og forholde seg aktivt til feltnotater, intervjutranskripsjoner og intervjunotater igjennom analyseprosessen en god måte å løse dette på.

Lila Abu-Lughods (1991) ide om «halfie» antropologer, antropologer med flerkulturell bakgrunn, og hvordan det i seg selv utfordrer flere «tatt-for-gittheter» som tidligere dominerte i antropologien – ideen om «oss» og «dem», idealet om avstand og «utenifra-blikket», aktualiseres gjennom medforskernes doble rolle. Medforskernes refleksjon rundt *hvilke* ungdommer de snakker med, som minner oss om at ungdom i Lillestrøm langt ifra er en homogen gruppe, tydeliggjør utilstrekkeligheten i ideen om et «oss» og et «dem». Medforskerne kan være «innenfor» visse deler

av «dem som blir forsket på», men «utenfor» andre. Erfaringen fra dette prosjektet viser også at tvisyn og utenfra-perspektiv kan utvikles, selv når man gjør hjemme-antropologi, noe Hagen og Skopren (2016: 130) også argumenterer for.

4.2.3 Gi den nødvendige støtten

Unge medforskere får til svært mye på egen hånd. «Voksenforskerne» kan til tider virke overflødige, men det er de ikke. Vår erfaring er at selv om ungdomsmedforskerne er selvgående, og tar uoppfordrede initiativ, ønsker de jevnlig oppfølging og kontakt med de voksne. Det er viktig at medforskerne får mye rom til å avgjøre selv hvilke metoder som skal benyttes og hvilke temaer som skal utforskes. Det kan likevel lønne seg å i felleskap utarbeide helt konkrete oppdrag/oppgaver som ungdommene skal gjennomføre på egen hånd. Det å vite hva man skal forholde seg til, og hva som forventes, bidrar til å skape forutsigbarhet og trygghet i jobben som medforsker. Positive tilbakemeldinger og ros er også viktig. Dette bidrar til å trygge ungdommene i sin tvetydige rolle som medforsker. I tillegg er det viktig å arrangere jevnlig workshops og møter der ungdom kan diskutere datamaterialet sitt med forskerne og de andre medforskerne, samt få tilstrekkelig med veiledning før de skal gå i gang med nye forskningsmetoder. I samtaler med medforskerne mot slutten av prosjektet, trakk de frem viktigheten av oppfølgingsworkshopene og ønsket at vi hadde arrangert flere av disse.

Ungdomsmedforskerne trenger stabilitet og kontinuitet når det gjelder hvilke voksenpersoner de skal forholde seg til gjennom et prosjekt. Dette gjelder både fra arbeidsgiversiden (i dette tilfellet kommunen) og de andre forskerne. Medforsker-rollen kan være forvirrende, og mye av det medforskerne skal gjøre gjør de mest sannsynlig for aller første gang. Det å skape forutsigbarhet og trygge relasjoner mellom ungdommene og voksenpersonene er viktig for ungdommenes arbeidsmiljø.

Når unge medforskere forsker på sine egne hjemplasser og egne hverdager, er det viktig at de føler seg trygge på at egne erfaringer og kunnskap er verdifull. Deres nærhet til forskningstemaet er sentralt. For at forskningsprosjektet skal gi reelle funn, er det likevel viktig å hjelpe ungdomsmedforskernes til å «zoome ut», bruke metaperspektivet og se sine egne vante omgivelser og realiteter litt utenifra. Dette kan gjøres på flere måter, og burde gjentas på flere stadier av forskningsprosjektet. En måte å gjøre det på er å vise ungdommene at tematikken de utforsker er en del av en større kontekst. Det kan for eksempel være både konteksten av kommunens pågående ungdomsarbeid, eller konteksten av et større forskningsfelt. En annen måte å hjelpe ungdommene å «zoome ut» er å sørge for å stille oppfølgings spørsmål og ikke la noen «tatt-forgitt-heter» passere uten å utforske dem.

Eksempel 1: Underveis i prosjektet ble en av medforskerne med på ungdatabkonferansen arrangert av NOVA ved OsloMet. Her hørte hun blant annet et innlegg om rus, sex og samtykke blant ungdom. Dette ga henne et merkbart nytt blikk på sitt eget forskningsprosjekt og gjorde at hun tilnærmet seg dataen med et nytt blikk.

Eksempel 2: Noen av medforskerne snakket om forskjellige grupper blant ungdommene i sitt område. Ordet «emo» ble brukt til å beskrive noen av ungdommene. Det var tydelig at medforskerne var innforstått med hva dette ordet beskriver, men ved at forskerne stilte undrende spørsmål, ble de likevel tvunget til å se det utenifra.

Medforskernes ytringsfrihet må være reell. Basert på tidligere erfaring fra arbeid med ungdomsmedvirkning, vet vi at det er viktig å sikre ungdommenes ytringsfrihet og rett til å stille seg kritiske til kommunen, også i tilfeller der kommunen er prosjekteier, og ungdommenes arbeidsgiver (Hagen et.al 2024). Dette kan sikres på flere måter. For det første er det viktig at dette er avklart med kommunen/oppdragsgiver på forhånd, gjerne som en del av kontrakten. For det andre er det viktig at ungdommene selv føler seg trygge nok til å være kritiske og snakke fritt. Selv om ytringsfriheten er en rettighet, er man nødt til å aktivt legge til rette for at den praktiseres, særlig i situasjoner der det er en tydelig skjev maktbalanse, slik som det er mellom kommune(arbeidsgiver) og unge medforskere.

4.3 Hvordan ta imot medvirkning?

De unge medforskerne har gjennomført en omfattende datainnsamling i sine nærmiljøer, de har analysert dataene sine, og utarbeidet ideer i form av råd til hvordan kommunen kan jobbe bedre med ungdom. Rådene har blitt formidlet gjennom denne rapporten. I tillegg til at medforskerne har presentert rådene til styringsgruppen og prosjektgruppen i folkehelseprosjektet «Ungdom som innovatører i det helsefremmende arbeidet i kommunen» som viste stort engasjement og tydelig tok dem på alvor. Vi er altså i del to og tre av det medforskere vi har jobbet med tidligere har definert som medvirkningsloopen – det vil si forankre og ta innspillene på alvor for så å gi tilbakemelding (Hagen et.al 2023b). Det vi et annet sted har kalt medvirkningsmottaket (Hagen et.al 2023a).

Vi har tidligere vist til en av syv suksessfaktorer vi har definert for et godt medvirkningsmottak i rapporten «Medvirkning med mening», nemlig **rask respons** (Hagen et.al 2023a). Vi vil her løfte frem to andre suksessfaktorer, som vi vil argumentere for at kan bli viktig i arbeidet videre med innspillene medforskerne har kommet med: Mottakers ansvar og melde tilbake. Når man inviterer til medvirkning, har mottaker et ansvar for å ta innspill på alvor og forvalte disse godt. En del av

7 råd fra ungdommer i Lillestrøm

mottakers ansvar (Hagen et.al 2023a) er å sende innspill og ideer dit de hører hjemme. Dermed kan man sikre at innspill man ikke kan gjøre noe med, kan bli fulgt opp av andre. Vi vil derfor anbefale at rådene i denne rapporten blir kanalisert til de som har ansvar for de ulike områdene medforskerne er inne på. For eksempel vet vi at kollektivtransport ikke nødvendigvis er innenfor kommunen sitt ansvarsområde, men er et svært viktig tema for medforskerne og ungdom de har snakket med. Kan dette rådet sendes videre til riktig aktører slik at innspillene kan brukes som grunnlag i fremtidig beslutninger knyttet til kollektivtilbud i kommunen? Er det andre råd og innspill som kan sendes videre?

Til sist vil vi løfte frem viktigheten av å **melde tilbake** (Hagen et.al 2023a) – å lukke medvirkningsloopen. Som vi har vist til tidligere i rapporten, er den vanligste formen for tilbakemelding til ungdom som har medvirket stillhet. En annen form for tilbakemelding vi har identifisert gjennom mange år med forskning på medvirkning er å bli satt på pause. At prosesser blir satt på vent og ungdom som har medvirket ikke får oppdateringer om hvorfor eller når det skal starte opp igjen. Å huke av på listen er også en vanlig form for tilbakemelding. Altså at ungdommene får beskjed om at innspillene de har kommet med allerede eksisterer eller at de voksne har tenkt på dette fra før, som ikke nødvendigvis gir en opplevelse av å bli tatt på alvor (Hagen et.al 2023a). Vi har også sett at ungdom kan bli sanksjonert dersom de går utover kommunens agenda for medvirkningen (Hagen et.al 2024).

Det er flere måter å gi en tilbakemelding på som kan sikre at ungdommene som har medvirket opplever at de har blitt sett og hørt, som vi utdyper i rapporten «Medvirkning med mening» (Hagen et.al 2023a). Ved å gi tilbakemelding i form av innflytelse, at det faktisk har skjedd noe med innspillene som har kommet gjennom en medvirkningsprosess kan gi en opplevelse av anerkjennelse. Her går vi tilbake til viktigheten av rask respons – er det noen av rådene eller innspillene som kan gjøres noe med på kort sikt? For at ungdom skal få en opplevelse av kontroll og mestring kan medvirkningsmottaket invitere til samarbeid og/eller samskaping. Å jobbe videre med medforskerne for å kunne få til noe, eller å invitere dem til å videreutvikle tiltak kommunen setter i gang. Her har vi allerede sett et potensial i å involvere medforskerne i det pågående arbeidet med å utvikle undervisningsopplegg om rus. Er det andre råd eller innspill kommunen kan samarbeide med medforskerne for å få til? Å gi ungdom ledelse har vi sett er den mest sjeldne formen for tilbakemelding, men også den modigste. Er det noen av rådene og innspillene medforskerne kan realisere på egen hånd med midler og støtte fra kommunen? Til slutt vil vi minne om viktigheten av å gi tilbakemelding også på innspillene som kommunen ikke kan gjøre noe med. Dette kan gjøres ved å fortelle hvorfor, og eventuelt diskutere andre løsninger sammen med dem.

Referanser

Abu-Lughod, L. (1991). Writing Against Culture. I: R. G. Fox (Red.), *Recapturing Anthropology* (s. 137–161). Santa Fe: New School of American Research Press.

Borgström, D., Canto-Farachala, P., Hagen, A. L., Norvoll, R., Rådmark, L. & Lorenzen, S.B. (Red.). (2024). *Handbook of Youth Citizen Social Science. Working with Young People and the Local Community for Social Change*. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10566411>

Engerbakk, B. B. (2021). Huset i Stensparken. I A. L. Hagen & B. Andersen (Red.), Ung medvirkning: Kreativitet og konflikt i planlegging (Kap. 11, s. 247–251). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.150.ch11>

Hagen, A. L. & Andersen, B. (2021). Introduksjon til ung medvirkning, kreativitet og konflikt i planlegging. I A. L. Hagen & B. Andersen (Red.), *Ung medvirkning: Kreativitet og konflikt i planlegging* (Kap. 1, s. 11–41). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.150.ch1> Lisens: CC BY-NC-ND 4.0

Hagen, A.L., Andersen B., Alves, D.E., Lorenzen, S.B., Dalseide, A.M. (2023a) *Medvirkning med mening: Ung medvirkning og innovasjon som kommunal kompetanse – og kilde til konflikt i by- og stedsutvikling* (AFI-rapport 2023:09). Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) ved OsloMet – storbyuniversitet. <https://hdl.handle.net/11250/3058775>

Hagen, A.L., Bygdås, A.L., Lorenzen, S.B., Trætteberg, H.S., Thau, M., Løvgren, M., Nøstvik, H.O., Kvammen, I.A., Haugen, M.L., Heijnis, T., Slåttrem, A., Kallestå, K., Lodden, T., Sandvand, S.C., Screeche-Powell, K., Røgeberg, E.M., Simpson, S & Østberg, K. (2023b) *Unges mulighet til å medvirke: En samskapt studie av ungdoms deltagelse og engasjement i norske kommuner*. (AFI-rapport 2023:03). <https://hdl.handle.net/11250/3058172>

Hagen, A. L., Engerbakk, B. B., Lorenzen, S. B., & Tolstad, I. M. (2024). Rebels in their own job: How digging into a municipal mystery turned invited youth participation in an urban planning process into uninvited activism. *Children & Society*. <https://doi.org/10.1111/chso.12820>

Hagen, A.L. & Skorpen, G.S. (2016) *Hjelp, jeg skal på feltarbeid!: Håndbok i etnografisk metode*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Jøsok, E. & Kjølsvedt, A. G. (2023). Politisk mestringstro og kontroversielle spørsmål i samfunnsfag. *Nordidactica - Journal of Humanities and Social Science Education*, 13(3), 109-130

Lid, S., Rosten, M., Dullum, J.V., Hyggen, C., Andersen, P.L., (2022). Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo kommune. Følgeforskning og evaluering (Nova rapport 6/2022) Velferdsinstituttet NOVA ved Oslo Metropolitan University - Storbyuniversitetet. <https://hdl.handle.net/11250/3054910>

Lorenzen, S. B., Winther, C. M. S, Hagen A. L., Ridley J. & Turda M. (2024) Data Collection. I Borgström, D., Canto-Farachala, P., Hagen, A. L., Norvoll, R., Rådmark, L. & Lorenzen, S.B. (Red.). *Handbook of Youth Citizen Social Science. Working with Young People and the Local Community for Social Change*. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10566411>

7 råd fra ungdommer i Lillestrøm

Lorenzen, S. B., Hagen, A. L., Dalseide, A. M. & Andersen, B. (2020). Ung medvirkning i planlegging – fra A til Å. *Plan: Tidsskrift for samfunnsplanlegging, regional- og byutvikling*, 52(2), 14–21.
<https://doi.org/10.18261/ISSN1504-3045-2020-02-04>

Rosten, M. G., Hagen, A. L. & Tolstad, I. M. (2021). Fra tynn til tykk medvirkning: Unge medforskere som lokale kunnskapsprodusenter. I A. L. Hagen & B. Andersen (Red.), *Ung medvirkning: Kreativitet og konflikt i planlegging* (Kap. 2, s. 43–73). Cappelen Damm Akademisk.

Tolstad, I., Hagen, A. L. & Andersen, B. (2017). The amplifier effect: Youth co-creating urban spaces of belonging through art, architecture and anthropology. I S. Bastien & H. Holmarsdotter (red.), *Youth as architects of change: Global efforts to advance youth-driven innovation for social change* (s. 215–242). Palgrave Macmillan.

POSTADRESSE:

Arbeidsforskningsinstituttet AFI
OsloMet – storbyuniversitetet
Stensberggata 26
Postboks 4, St. Olavs Plass
0130 Oslo

TELEFON:

67 23 50 00

E-POST:

postmottak-afi@oslomet.no